

Sygn. akt I ACa 617/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Jolanta Solarz (spr.)

Sędziowie: SSA Franciszek Marcinowski

SSA Małgorzata Lamparska

Protokolant: Katarzyna Rzepecka

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2015 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa **K. O. i P. O.**

przeciwko **K. K.**

o ochronę dóbr osobistych i zapłatę

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w Opolu

z dnia 11 lutego 2015 r. sygn. akt I C 609/14

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powodów na rzecz pozwanego 1.337,16 zł kosztów postępowania apelacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powodowie K. O. i P. O. domagali się zobowiązania pozwanego K. K. do zapłaty sumy 10.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie ich wizerunków utrwalonych na fotografiach i filmach poprzez nielegalne ich rozpowszechnianie oraz naruszenie ich czci poprzez umożliwienie umieszczania przez nieokreśloną liczbę osób komentarzy na stronach internetowych zawierających ich wizerunki utrwalone na fotografiach i filmach, nakazanie pozwanemu usunięcie wszystkich fotografii i filmów zawierających wizerunek powodów ze stron internetowych i materiałów promocyjnych, nakazanie zaprzestania używania wszelkich materiałów promocyjnych zawierających wizerunek powodów oraz zakazanie jakiegokolwiek wykorzystywania wizerunków powodów w przyszłości, a nadto zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 11 lutego 2015 r. Sąd Okręgowy w Opolu oddalił powództwo i zasądził od powodów K. O. i P. O. solidarnie na rzecz pozwanego K. K. kwotę 1.577 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił, że 30.03.2014 r. powodowie zawarli z pozwanym umowę o dzieło dotyczącą obsługi fotograficznej uroczystości weselnej, która miała się odbyć w dniu 24.05.2014 r. oraz sesji fotograficznej po uroczystości weselnej umówionej z powodami i obejmowała wykonanie 400 poddanych podstawowej obróbce graficznej, reportaży ślubny, 50 zdjęć poddanych zaawansowanej obróbce graficznej – sesji zdjęciowej ślubnej, dwóch filmów trwających około 3-4 minut, fotoksiążki oraz multimedialnej prezentacji zdjęciowej.

Pozwany był w trakcie pozyskiwania materiału dla celów reklamowych i posiadał dwa warianty projektu zawieranej umowy: jeden obejmujący wykonanie dzieła za kwotę 1.990 zł oraz drugi, który przewidywał możliwość wykorzystania wizerunku zamawiających zawartych w materiałach stanowiących przedmiot dzieła na stronach internetowych i w folderach reklamowych, a wówczas cena dzieła była obniżana o 1.000 zł.

Umowa była pomiędzy stronami negocjowana przed jej podpisaniem. Powodowie nalegali na obniżenie wynagrodzenia w kwocie 1.990 zł i pozwany zaproponował powodom drugi wariant umowy, który zawierał w § 7 zgodę zamawiających na późniejsze wykorzystanie dzieła w materiałach promujących działalność wykonawcy (np. na autorskiej stronie internetowej lub serwisie facebook).

Paragraf ten wskazywał, że powodowie z tego tytułu w przyszłości nie będą przedstawiali żadnych roszczeń finansowych i precyzował, iż pozwany zamieści na swojej stronie internetowej około 30 zdjęć z fotoreportażu, 20 zdjęć z sesji fotograficznej oraz filmy ze ślubu oraz z sesji. Nadto zawarto zapis, że „Zleceniodawcy mają prawo wybrać zdjęcia spośród pakietu zaproponowanego przez Zleceniodawcę”, a strony postanowiły, iż powyższy zapis nie będzie obejmował filmów, gdyż stanowią one integralną całość, którą nie może zostać podzielona na części i nie może też podlegać częściowej autoryzacji.

Pozwany wysłał powodom materiał, stanowiący część dzieła celem jego autoryzacji, na co powodowie odpowiedzieli e-mailowo: „Wszystkie są ok :) Z naszej strony zielone światło do umieszczenia na stronę.”

Pozwany wykorzystał część dzieła, tj. autoryzowane zdjęcia i film z wesela powodów poprzez umieszczenie ich na stronie internetowej, serwisie facebook oraz na ulotkach reklamowych pozwanego.

4.08.2014 r. powód e-mailowo napisał do pozwanego, że żąda aby wszelkie fotografie i filmy zawierające wizerunek jego i K. O. zostały usunięte ze strony internetowej, na jakich zamieścił je pozwany, wyznaczając termin do dnia 5.08.2014r. Pozwany dnia 19.11.2014 r. usunął wizerunek powodów ze swojej autorskiej strony internetowej, serwisu facebook oraz zaprzestał wykorzystywania ulotek i materiałów reklamowych z wizerunkiem powodów.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym, w ocenie Sądu Okręgowego, brak jest podstaw do twierdzenia, iż doszło do bezprawnego wykorzystania dzieła, nie doszło do naruszenia praw powodów do wykorzystania wizerunku, co uzasadniałoby przyznanie stosownego zadośćuczynienia, zgodnie z art. 78 prawa autorskiego i art. 24 k.c., bowiem pozwany uzyskał wymaganą zgodę na wykorzystanie wizerunków powodów, na podstawie § 7 umowy zawartej między stronami i posiadał prawo umieszczenia autoryzowanych przez powodów zdjęć w materiałach promujących swoją działalność. Strony postanowiły zgodnie, iż powyższy zapis nie będzie obejmował filmów, gdyż stanowią one integralną całość, która nie może zostać podzielona na części i nie może też podlegać częściowej autoryzacji. Pozwany wysłał powodom materiał, stanowiący część dzieła celem jego autoryzacji, a powodowie odpowiedzieli: „Wszystkie są ok :) Z naszej strony zielone światło do umieszczenia na stronę”, przy czym wiadomość e-mail podpisana jest (...), przez co przyjąć należało, iż autoryzacji dokonali obydwójce powodowie.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy uznał, że powodowie udzielili wyraźnej zgody na wykorzystanie ich wizerunku w materiałach promujących działalność pozwanego, znajdujących się w wykonanym dziele m. in. na stronie internetowej pozwanego i serwisie facebook, a to stosownie do art. 81 ust. 1 zdanie 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, a nadto otrzymali łącznie 1.000 zł za udzieloną zgodę w formie otrzymanego upustu, stąd też, stosownie do art. 81 ust. 1 zd. 2 prawa autorskiego wyraźna zgoda, w razie jakichkolwiek wątpliwości nie była przez prawo wymagana.

Mając na uwadze powyższe, zdaniem Sądu Okręgowego, brak jest podstaw do twierdzenia, iż doszło do bezprawnego wykorzystania dzieła, a pozwany uzyskał wymaganą zgodę na wykorzystanie wizerunków powodów zgodnie z treścią art. 7 umowy zawartej między stronami.

Niezależnie od powyższego, Sąd Okręgowy wskazał, że powodowie nie doznali żadnej krzywdy lub nawet dyskomfortu w związku z publikacją ich wizerunku we wskazanych przez nich miejscach, bowiem komentarze na stronie autorskiej pozwanego dodawać można jedynie po wcześniejszym ich autoryzowaniu przez pozwanego, a w serwisie facebook, pozwany zostaje poinformowany o dodanym komentarzu i jego treści powiadomieniem na telefon komórkowy, co umożliwi mu bezzwłoczne jego usunięcie. Ponadto większość komentarzy zamieszczonych pod zdjęciami i filmem zawierającymi wizerunek powodów została dodana przed członków ich rodzin, a żadna osoba nie dodała komentarza obraźliwego, nieprzyzwoitego lub godzącego w jakiegokolwiek dobra powodów lub naruszające dobre obyczaje. Powodowie nie wskazali też, jakiego uszczerbku mieli doznać, który by uzasadniał zadośćuczynienie w wysokości 10.000 zł.

Ponadto Sąd Okręgowy miał na względzie, iż pozwany w dniu 19.11.2014 r. usunął wizerunek powodów ze swojej autorskiej strony internetowej, serwisu facebook oraz zaprzestał wykorzystywania ulotek i materiałów reklamowych z wizerunkiem powodów.

Apelację od powyższego wyroku wnieśli powodowie, zaskarżając powyższy wyrok w całości i zarzucili:

1. naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, w szczególności :

- art. 81 ust 1 ustawy z dnia 4.02.1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych poprzez błędne ustalenie, że nie doszło w przedmiotowej sprawie do naruszenia przez pozwanego dóbr osobistych powodów, to jest ich wizerunków;

- art. 78 ust. 1 prawa autorskiego poprzez błędne przyjęcie, że powodom nie należy się zadośćuczynienie za naruszenie przez pozwanego jego dóbr osobistych;

- art. 23 k.c. poprzez brak przyjęcia, że każdy wizerunek osoby fizycznej jest jej odrębnym dobrem osobistym;

2. naruszenie przepisów prawa procesowego:

- art. 233 § 1 k.p.c. przez sprzeczność poczynionych ustaleń z treścią materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, zasadami swobodnej oceny dowodów, prawidłowego wnioskovania i doświadczenia życiowego, w szczególności zaś przez niezasadne przyjęcie, że:

- powodowie otrzymali od pozwanego opust cenowy w wysokości 100 zł równoznaczny z wynagrodzeniem za wykorzystanie przez pozwanego ich wizerunków,

- powodowie wyrazili zgodę na publikację konkretnych ich wizerunków przez pozwanego,

- powodowie nie doznali żadnej krzywdy ani dyskomfortu z tytułu działań pozwanego.

Wskazując na powyższe powodowie wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i zasądzenie od pozwanego K. K. solidarnie na rzecz powodów kwoty 10.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie ich wizerunków utrwalonych na fotografiach i filmach poprzez nielegalne ich rozpowszechnianie oraz naruszenie ich czci poprzez umożliwienie umieszczania przez nieokreśloną liczbę osób komentarzy na stronach internetowych zawierających ich wizerunki utrwalone na fotografiach i filmach oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów procesu w tym zastępstwa procesowego w obu instancjach, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, przy uwzględnieniu kosztów postępowania za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Ustosunkowując się do zawartych w apelacji zarzutów, w pierwszej kolejności analizie poddać należało te, dotyczące naruszenia prawa procesowego, czyli

art. 233 § 1 k.p.c., bowiem ocena zasadności naruszenia prawa materialnego może być dokonana tylko w oparciu o prawidłowo poczynione ustalenia faktyczne.

Stosownie do wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c. zasady swobodnej oceny dowodów, sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego uznania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału, czyli z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, mających znaczenie dla rozstrzygnięcia.

Sąd I instancji, w wyniku prawidłowo przeprowadzonego postępowania dowodowego, ustalił wszystkie istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności, które znajdowały odzwierciedlenie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym.

Sąd Apelacyjny w całości akceptuje poczynione ustalenia faktyczne, czyniąc je podstawą swojego rozstrzygnięcia.

Zarzut naruszenia swobodnej oceny dowodów, o jakiej mowa art. 233 § 1 k.p.c. nie może sprowadzać się do zaprezentowania, jak to czyni skarżący, stanu faktycznego przyjętego na podstawie własnej oceny dowodów, wynikającej z ich odmiennej interpretacji.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie został ustalony przede wszystkim na podstawie dokumentu w postaci umowy łączącej strony oraz korespondencji mailowej prowadzonej przez strony i zbędne było przeprowadzanie dowodów w postaci zeznań świadków i przesłuchania stron.

Rolą Sądu I instancji była ocena i interpretacja treści tej umowy, a w szczególności zapisu § 7, który został przez Sąd zacytowany, był jasny i nie powinien budzić kontrowersji.

Powodowie nie podolali obowiązkowi podważenia logiki oceny dokonanej przez Sąd Okręgowy, a przytoczona na poparcie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. argumentacja, stanowiła w istocie wyłącznie nieskuteczną polemikę z oceną Sądu Okręgowego, bowiem skarżący nie zdołali skutecznie wykazać jakichkolwiek błędów w rozumowaniu Sądu I instancji.

W konsekwencji nie doszło również w niniejszej sprawie do zarzucanego przez powodów naruszenia prawa materialnego.

Jak wskazał Sąd I instancji, zgodnie z art. 81 ust. 1. ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U.2006, Nr 90, poz. 631 j.t.) rozpowszechnianie wizerunku wymaga zezwolenia osoby na nim przedstawionej.

Zgodnie z zapisem § 7 zawartej między stronami umowy o dzieło z 30.03.2014 r. dotyczącej wykonania zdjęć ślubnych powodowie jako zamawiający wyrazili zgodę na późniejsze wykorzystanie dzieła, które dokładnie zostało opisane w § 4, w materiałach promujących działalność wykonawcy. Materiały te wymienione zostały przykładowo: „np. na autorskiej stronie internetowej lub w serwisie facebook”, co oznacza, że nie było ograniczenia do konkretnej strony. Jednocześnie powodowie z tytułu wykorzystania dzieła zobowiązali się w przyszłości nie przedstawiać żadnych roszczeń finansowych. Tym samym powodowie wyrazili zgodę na rozpowszechnienie ich wizerunku poprzez publikację zdjęć i filmu przy spełnieniu określonych warunków.

Umowa między stronami zawierała dodatkowy, wynegocjowany zapis, którego nie było w innych umowach zawieranych przez pozwanego, w których zamawiający wyrażali zgodę na wykorzystanie ich zdjęć i filmów. Pozwany bowiem, jako wykonawca, miał zamieścić na swojej stronie internetowej 30 zdjęć z fotoreportażu, 20 zdjęć z sesji fotograficznej oraz filmy ze ślubu oraz sesji, ale powodowie mieli prawo wybrać zdjęcia spośród pakietu zaproponowanego przez pozwanego. Jednocześnie nie zostało zawarte zastrzeżenie, aby ocenie powodów podlegały

wykonane przez pozwanego filmy. Nie ulega też wątpliwości, że cena za wykonanie dzieła określona na 990 zł była uzależniona od zgody na publikację dzieła, bowiem bez takiej zgody wynosiłaby o 1.000 zł więcej.

Ponadto § 8 umowy stanowił, że wszelkie zmiany umowy wymagają zgodnego oświadczenia woli w formie pisemnej pod rygorem nieważności, co nie miało miejsca.

Pozwany, w odpowiedzi na swojego maila wraz z załącznikiem zawierającym wykonane przez niego zdjęcia, w którym zwrócił się do powodów: „napiszcie, których nie chcielibyście tam znaleźć”, uzyskał odpowiedź: „wszystkie są ok:) Z naszej strony zielone światło do umieszczenia na stronie”.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że tego rodzaju odpowiedź stanowi akceptację dla wszystkich zdjęć przesłanych w załączniku. Oznacza to, że spośród nich pozwany mógł zamieścić 30 zdjęć pochodzących z fotoreportażu i 20 zdjęć z sesji fotograficznej.

Z jednoznacznej treści maila wysłanego z konta powoda, a podpisanego jako (...), nie wynika, jak chcieli w pozwie powodowie, aby było to zaproszenie do dalszych negocjacji i doprecyzowania jakie konkretne fotografie mają być zamieszczone w materiałach promujących działalność wykonawcy.

Za prawidłową należy uznać ocenę Sądu Okręgowego, że oboje powodowie dokonali autoryzacji zaproponowanych do publikacji zdjęć, zaś w stosunku do filmu nie była ona w umowie przewidziana.

Zatem, wbrew twierdzeniom powodów wyrażanym w toku całego postępowania i w apelacji, nie doszło do naruszenia ich praw do wykorzystania wizerunku, wobec spełnienia warunków przewidzianych w łączącej strony umowie z 30.03.2014 r., która nie została zmieniona i zamieszczeniu zdjęć i filmu zawierających wizerunek powodów po uprzednim uzyskaniu ich zgody.

Tym samym nie zaszły okoliczności, które uzasadniałyby żądanie powodów w oparciu o art. 78 pr. autorskiego, a także art. 24 w zw. z art. 23 k.c. i 448 k.c..

Prawidłowe zatem było rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego oddalające powództwo, a jak słusznie Sąd ten zauważył, wobec żądania powodów, pozwany usunął zdjęcia i film przedstawiające powodów, uznając, że cofnęli zgodę na publikowanie.

Wobec bezzasadności wszystkich podnoszonych przez skarżących zarzutów, apelacja, jako bezzasadna, podlegała oddaleniu, na podstawie art. 385 k.p.c.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego oparto na art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Na koszty te składa się wynagrodzenie pełnomocnika w oparciu o § 6 pkt 4 i § 10 pkt 2 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych (...) oraz koszty dojazdu według spisu przedłożonego na rozprawie.

bp